

نگاهی به دستاوردهای صنعت نفت در هفته دولت قطار نفت توقف ندارد

صنعت نفت در طول حیات یکصد و سه ساله خود، فراز و فرودهای فراوانی را تجربه کرده است و به جایگاهی دست یافته که امروز از آن به عنوان سکان هدایت کشتی اقتصاد کشورمان یاد می‌شود. هر سال مقارن با هفته دولت، گوشه‌ای از دستاوردهای صنعت نفت کشورمان به نمایش گذاشته می‌شود تا تجلی‌گر تلاش خستگی ناپذیر مردان و زنانی باشد که آن را به قله‌های رفیع افتخار رهنمون ساخته‌اند.

در این یادداشت تلاش شده است با نگاهی به برنامه‌ها و دستاوردهای یکساله صنعت نفت، افق فراروی فردای این صنعت پراهمیت کشورمان را از دریچه‌ای شفاف‌تر و واضح‌تر بنگریم.

صنعت نفت در ایران به دلیل گستردگی نیازهای عملیاتی، فنی و سرمایه‌ای و نیز به دلیل اینکه به عنوان ستون زیربنایی اقتصاد کشور مطرح است، جایگاه مهمی در تعاملات ملی و فراملی به خود اختصاص داده و از این بابت همواره مورد توجه بوده است؛ تاجایی که امروزه تلاش می‌شود با تدوین استراتژی نفت، نوع تعاملات بین‌المللی در چارچوب منابع نفت و گاز کشورمان تعیین شود.

ارزش تولید نفت و گاز ایران در سال گذشته در حدود ۲۱۷ میلیارد دلار بوده است و پیش‌بینی می‌شود در صورت جذب مطلوب منابع مالی، ارزش تولیدات نفت، گاز و میعانات گازی ایران تا پایان برنامه پنجم توسعه به ۳۵۰ میلیارد دلار افزایش یابد.

علاوه بر آن، در صورت تحقق برنامه‌های سرمایه‌گذاری و جذب منابع مالی مورد نظر، ظرفیت تولید نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی ایران تا سال ۱۳۹۴ افزایش چشمگیری خواهد یافت. در راستای دستیابی به این هدف، افزایش تولید از طریق حفاری چاه‌های جدید، تعمیر چاه‌های موجود و توسعه تاسیسات فرآوری به عنوان برنامه اغلب شرکت‌های نفتی در سال ۹۰ تثبیت و اعلام شده

است.

همچنین تداوم پروژه‌های پشتیبانی تولید مانند احداث کارخانه‌های نمکزدایی، کارخانه‌های گاز و گاز مایع، احداث خطوط لوله، اجرای پروژه‌های ابزار دقیق و پروژه‌های اصلاحی دیگری در واحدهای فرآوری از دیگر اقداماتی است که در کارنامه جهاد اقتصادی صنعت نفت ثبت خواهد شد.

با این وجود به دلیل جایگاه خاصی که موضوع حفاظت از محیط زیست در فرآیندهای مرتبط با صنعت نفت دارد، اجرای تمام این موارد با همکاری سازمان‌های مرتبط با موضوع محیط زیست و در چارچوب پروتکل‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای انجام می‌شود.

♦ تولید ۷۵۵ میلیون مترمکعب گاز غنی در سال جاری

تولید گاز به عنوان یکی از مهم‌ترین منابع هیدروکربوری در گستره جهان انرژتی، از جمله مواردی است که افزایش تولید آن همواره جزو سیاست‌های راهبردی دولت و از محورهای مهم سیاست‌گذاری و اجرا در وزارت نفت بوده است.

با اتکا به اهمیت این موضوع، دستیابی به تولید ۷۵۵ میلیون مترمکعب گاز غنی تا پایان سال جاری در برنامه شرکت ملی نفت ایران قرار گرفته است؛ در عین حال ۱۰۵ میلیون مترمکعب از این میزان که مربوط به تولید گاز طبیعی همراه نفت است، عمدتاً برای تزریق در میدان‌های نفتی به ویژه در حوزه مناطق نفتخیز جنوب استفاده خواهد شد.

♦ اکتشاف، عامل توسعه

اکتشاف را عامل توسعه در بخش بالادستی صنعت نفت می‌دانند و از همین رو پرداختن به آن از اهمیت بالایی برخوردار است.

کارنامه مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران، نشانگر سودآوری بالایی سرمایه‌گذاری در میادین نفتی و گازی کشور است.

نگاهی به عملکرد فرآیند اکتشاف نفت در کشورمان از اکتشاف ۴ میدان گازی با حجم ذخایر ۶۳۶ میلیارد مترمکعب گاز و ۲۱۳ میلیون بشکه میعانات گازی طی سال گذشته حکایت می‌کند. در عین حال ارزش اقتصادی این میادین که در حدود ۱۷۷۸ میلیارد دلار تخمین زده شده است، فصلی نو در صنایع نفت و گاز کشورمان را نوید می‌دهد.

اکتشاف یک میدان گازی در شرق عسلویه موسوم به میدان گازی "مدار" با حجم ذخایر گازی ۴۹۵ میلیارد مترمکعب، دستاورد دیگری برای مدیریت اکتشاف شرکت ملی نفت ایران به شمار می‌رود.

کشف این میدان که در کمتر از ۵ ماه اول سال جاری محقق شده است، از آن جهت حائز اهمیت است که حجم گاز در جای آن معادل ۲ فاز پارس جنوبی است و علاوه بر آن نزدیک به ۸۰ درصد از ذخایر گازی آن نیز قابل استحصال است.

حجم ذخایر میعانات گازی این میدان بالغ بر ۱۵۷۳ میلیون بشکه تخمین زده شده است و با احتساب نفت بشکه‌ای ۸۰ دلار و گاز ۲۰ سنت در هر مترمکعب، ارزش این میدان افزون بر ۱۳۳ میلیارد دلار برآورد می‌شود.

♦ پژوهش؛ گام اول در مسیر اعتلای صنعت نفت

پژوهش همواره به عنوان گام اول در دستیابی به صنعت نفتی مدرن محسوب می‌شود؛ در این میان با توجه به منابع کم نظیر هیدروکربوری در کشورمان، لزوم دستیابی به فناوری‌های روزآمد بر کسی پوشیده نیست.

در همین راستای چند سال اخیر، بحث ارتقای پژوهش در سطح صنعت نفت مورد توجه قرار گرفته است و در پی آن موفقیت‌های علمی کم‌نظیری را از سوی پژوهشکده صنعت نفت و دیگر عاملان پژوهش و فناوری در صنعت نفت شاهد هستیم.

مطالعه و توسعه میادین نفتی اهواز-آسماری،

بی‌بی حکیمه، مارون، آزادگان و یسادآوران که از دستاوردهای پژوهشگاه صنعت نفت است، گامی است به سوی افزایش تولید و ارتقای توان نگهداشت از میادین نفتی. در عین حال طراحی نوین دوغاب‌های سیمانی فوق سبک با استفاده از فناوری نانو، طراحی مخازن هوشمند، طراحی نرم افزارهای تخصصی در حوزه بالادستی، تبدیل نفت خام سنگین به نفت سبک و طرح ایزومیر از دیگر دستاوردهای پژوهشی صنعت نفت کشورمان است که زمینه‌ساز قطع وابستگی و تجلی شعار "ما می‌توانیم" خواهد بود. در همین راستا پیش بینی شده است که تا پایان برنامه پنجم توسعه، علاوه بر خود کفایی در تولید ۹۰ درصد از دانش فنی صنایع نفت و گاز؛ جمهوری اسلامی ایران به صادرکننده دانش نیز تبدیل شود. آنچه که مسلم است تا پایان برنامه پنجم توسعه و به منظور رسیدن به مرز خود کفایی باید سرمایه گذاری‌های جدیدی انجام شده و از سوی دیگر مسئولان نهادهای مختلف کشور نیز با حمایت از تولید کنندگان و صنعتگران فعال در صنعت نفت و همچنین تمرکز پژوهشگران و مراکز تولید فناوری برای رفع نیازهای کشور در این زمینه، مسیر رشد و توسعه اقتصادی کشور را هموار کنند.

♦ تدوین بسته سرمایه گذاری ۱۰۰ میلیارد دلاری در شرکت ملی نفت

واقعیت این است که تامین منابع مالی، امروز یک دغدغه و الزام بسیار مهم برای صنعت نفت کشورمان است؛ به طور مثال تنها برای توسعه فازهای باقی‌مانده پارس جنوبی در سال جاری به حدود ۱۶/۶ میلیارد دلار منابع مالی نیاز است. همچنین برای نگهداشت توان تولید نفت به حدود ۶/۲ میلیارد دلار و برای توسعه سایر میادین مشترک و مستقل نفتی و گازی به حدود ۱۸ میلیارد دلار نیاز است که البته قرار است بخشی از این برآورد، در قالب بودجه سنواتی سال ۹۰ تامین شود.

در این راستا در سال جاری بیش از ۴۰ میلیارد دلار طرح و پروژه در وزارت نفت اجرایی خواهد شد. حفظ ظرفیت و افزایش تولید نفت و گاز، اجرای طرح‌های توسعه موجود براساس برنامه‌های از قبل تعیین شده وزارت نفت و افزایش تولید گاز به ۷۰۰ میلیون متر مکعب در روز از برنامه‌های مهم سال ۹۰ در وزارت نفت خواهد بود.

علاوه بر آن توسعه ۴۵ میدان نفتی و گازی در دستور کار برنامه پنجم قرار دارد که یکی از الزامات اجرایی شدن این طرح‌ها وجود نقدینگی بانبات و مطلوب منابع مالی است؛ به این منظور از تمام امکانات موجود در کشور از جمله توان متخصصان داخلی، ایجاد فرآیند تعامل میان پیمانکاران به شکل کنسرسیوم و همچنین از کالا و تجهیزات ساخت

داخل بهره‌برداری خواهد شد.

در همین راستا بسته‌های سرمایه گذاری برای توسعه میادین کوچک و میادین مستقل نفت و گاز در شرکت ملی نفت ایران تدوین شده و طی آن از تمامی شرکت‌های خصوصی که تمایل به سرمایه گذاری در بخش بالادستی صنعت نفت دارند، دعوت شده تا به صورت مستقل یا در قالب کنسرسیوم در این طرح ملی شرکت کنند.

گسترده‌گی پروژه‌های نفت و گاز به حدی است که اعتبارات تخصیص یافته، به نحو موثری در کوتاهترین زمان ممکن جذب می‌شود و علاوه بر آن روند جذب سرمایه در سال‌های اخیر با شتاب بیشتری در حال انجام است.

در همین راستا جذب ۸/۵ میلیارد دلار سرمایه در ۴ ماهه اول سال جاری نشان از وجود اراده‌ای منسجم در شرکت ملی نفت ایران برای رفع دغدغه تامین مالی است.

در عین حال رقم جذب سرمایه در سال گذشته در بخش بالادستی صنعت نفت نیز بالغ بر ۱۸ میلیارد دلار بوده است که این رقم به تنهایی بیش از ۹۰ درصد از متوسط رقم جذب سرمایه در سالهای ۸۶ تا ۸۸ بیشتر بوده است.

با این وجود پیش‌بینی می‌شود که با اجرای برنامه‌های جذب سرمایه گذار، این رقم تا پایان امسال نیز از این عدد فراتر رود.

♦ حمایت از بخش خصوصی؛ پیام آشکار صنعت نفت

هم اکنون ثبات سیاسی و اقتدار اقتصادی کشور، با وجود محدودیت‌هایی که در چند دهه گذشته ایجاد شده، فرصت خوبی فراهم کرده است تا صنعت نفت سرفرازتر از گذشته مسیر تعالی را طی کند.

در همین راستا حمایت از سرمایه گذاری در صنعت نفت و مشارکت بیشتر شرکت‌های داخلی در پروژه‌ها همواره به عنوان فصل مشترک سخنان نمایندگان دولت، مجلس و بخش خصوصی بوده و هست.

اعلام حمایت قاطع تمام مسئولان کشور از صنعت نفت ایران و به ویژه صنعت گران و سازندگان داخلی که در خلال شانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی صورت گرفت، سندی است محکم بر این ادعا.

در همین راستا محمدرضا رحیمی؛ معاون اول رئیس جمهوری، در شانزدهمین نمایشگاه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی ضمن بازدید از تعدادی از غرفه‌های داخلی، حمایت کامل دولت از تمام فعالان صنعت نفت را اعلام کرد.

وی با بیان این که دولت آمادگی دارد با همکاری تمام دستگاه‌های ذیربط، از تولید در داخل

و انتقال دانش فنی حمایت کند، گفت: با همکاری بانک‌ها و موسسه‌های مالی امیدواریم در مسیر خود کفایی کامل صنعت نفت کشورمان در زمینه تامین قطعات از واردات هرگونه کالا یا قطعه بی‌نیاز شویم.

دانش و توان بالای متولیان و مهندسان در صنعت نفت سبب خواهد شد که ایران در آینده نه چندان دور به یکی از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی صاحب نام در بازارهای بین‌المللی تبدیل شود و در این مسیر دولت و وزارت نفت از تمام فعالان مرتبط با صنعت نفت پشتیبانی خواهند کرد.

همچنین مهندس احمد قلعه بانی؛ معاون وزیر و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران نیز بارها از حمایت دولت از سازندگان و تولیدکنندگان بخش خصوصی سخن به میان آورده است.

وی همواره بر این نکته تاکید کرده است که حمایت شرکت ملی نفت از سازندگان داخلی افزایش می‌یابد.

آنچه که مسلم است پیمانکاران و مجموعه کارآفرینان کشور باید بتوانند نقش خود را در توسعه به نحو مطلوب و قابل انتظاری ایفا کنند. اگرچه برای نیل به این هدف نیز نیاز به بکارگیری اسلوب مدیریت در سطح جهانی، جذب فناوری و منابع مالی است.

♦ کارنامه شرکت نفت در سالی که گذشت

بهره برداری از پروژه‌های مهم و زیربنایی در سالی که به نام "همت مضاعف، کار مضاعف" نام گذاری شده بود، باعث شد که نام شرکت ملی نفت ایران، بر فراز قله‌های رفیع افتخار ماندگار شود.

بهره برداری از تاسیسات منطقه قشم و میدان مشترک هنگام، افتتاح دکل فتح ۷۴، افتتاح تصفیه خانه پژوهشگاه صنعت نفت، افتتاح فاز دوم پورتال شرکت ملی نفت ایران، آیین افتتاح و آغاز به کار طرح بزرگ تامین مسکن کارکنان شرکت ملی نفت ایران، افتتاح فاز دوم میدان دارخوین، افتتاح سیستم حفاظت الکترونیک شرکت نفت خزر، افتتاح مرکز خدمات مشاوره‌ای در استان هرمزگان، افتتاح مخزن یک میلیون بشکه‌ای در جزیره خارگ، افتتاح نیروگاه هیبریدی و ساختمان دیزل انرژی فرودگاه خارگ، به همراه صدها پروژه عمرانی و توسعه‌ای دیگر سندی است بر اعتلای همه جانبه صنعت نفت کشورمان.

نگاهی به دستاوردهای شرکت ملی نفت ایران در سال‌های گذشته مبین این واقعیت است، که قطار صنعت نفت هر روز با شتاب بیشتری در مسیر دشوار توسعه حرکت کرده است و همین امر دلیلی است بر اهتزاز پرچم پرافتخار ایران اسلامی، بر تارک اقتصاد جهانی.

مدیرمسئول